

"...

DAVACININ DAYANDIĞI İPTAL NEDENLERİNİN ÖZETİ.

1- 45 sayılı kanununun 868 sayılı Kanunla değişik 6. maddesinin dördüncü fıkrasında, herhangi bir dönem sonunda değişmesi gereken asıl üyelerden bir kaçının yerine gelecek üyelerin seçilmemesinden doğan boşluğun yedek üyelerle doldurulacağı ilkesi benimsenmiştir. Oysa 45 sayılı Kanununun 36. maddesinde yedek üyelerin, asıl üyeliklerden birisi boşaldığında yenisinin göreve başlamasına değin veya asıl üyelerden birinin engeli çıktığında genel kurula veya bir bölüme katılabileceği ve bunun dışında kurul kararları ile bölümlerden birinin veya başkanlığın hazırlık çalışmalarına yardımcı olabileceği öngörülmektedir. Buna göre, yedek üyeliğin kabulünün amacı, kısa zamanda ortaya çıkacak boşlukların doldurulmasıdır. Ancak söz konusu hükümde yedek üyelerin, yerlerine yenisi seçilmeyen üyelerin yerine kurula katılabilecekleri ve böylece belki yıllarca sürebilecek boşlukları doldurabilecekleri kabul edilmekle, yedek üyeler için güdülen amaca aykırı bir ereğin gerçekleştirilmesi istenmiştir. Bundan başka, değiştirilen geçici 2. madde uyarınca ad çekme dışında kalan kurulun diğer yarısında bulunan yedek üyeler, görev süresi sona eren üyelerden boşalan yerleri doldurduklarında kurulun yedeklerle birlikte üye tam sayısının 19'u bulacağı anlaşılmaktadır. Bu duruma göre, kurul üyelerinden ikisinin ölümü veya sürekli hastalık veyahut başka bir nedenle görevleri başında bulunmamaları gibi bir durum gerçekleşecek olduğunda, 45 sayılı Kanununun 32. maddesi uyarınca genel kurul kurulamayacak, sonunda bu kuruluş bir süre işlemeyecek ve bu durum dahi uygulamada büyük aksaklıklara ve zorluklara yol açacaktır. Yasa koyucunun amacı ile çelişen ve bundan başka bir çok zorluk ve aksaklıklara yol açabilecek nitelikte bulunan söz konusu hüküm, Anayasa'nın 2. maddesinin öngördüğü hukuk devleti ilkesine aykırı bulunmaktadır.

2- Değişik 6. maddenin beşinci fıkrasında, sonradan seçilmiş bulunan üyelerin görev süresinin, aynı seçim dönemi için seçilen öbür üyelerin görev süreleri ile birlikte sona ereceği kabul edilmiştir. Sonradan seçilmiş bulunan üyelerin seçimlerinin uzun bir süre geçmesini izleyen bir zamanda bitirilmesi durumunda bu üyelerin Anayasa'ca kendilerine tanınmış olan dört yıllık görev süresi tamamlanmadan ayrılmış olmaları gerekecektir. Bundan ötürü, söz konusu hüküm, Anayasa'nın 2. maddesinin 143. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırıdır.

3- Değişik 14. maddenin birinci fıkrasında kanuna göre göreve başlamalarının zorunlu olduğu tarihe değin üyelerden bir bölüğünün seçimleri tamamlanamayacak olursa seçilmiş bulunanların hemen göreve başlattırılmaları ilkesi öngörülmüştür. Ancak hemen göreve başlattırılacak olan yeni üyelerin, kurulun 2. yarısını meydana getiren aslı ve yedek üyelerle birlikte genel kurulun toplantı yeter sayısının sağlanamayacağı durumlarda benimsenen bu ilkenin bir çok zorluklar ve aksaklıklar doğuracağı ortaya çıkmaktadır. Buna göre söz konusu fıkra hükmü, Anayasa'nın 2. maddesinin öngördüğü hukuk devleti ilkesine aykırı bulunmaktadır.

4- Değişik geçici 2. maddenin ikinci fıkrasında, 868 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile göreve başlayacak olan asıl ve yedek üyelerin tümü için iki yılın bitmesinden beş ay önce ad çekmeye başvurulacağı ve böylece kurulun yarısının yeniden seçilmesinin sağlanacağı kuralı benimsenmiştir. Bu hüküm, 45 sayılı Kanununun ilk metninde konulmuş ve uygulanarak artık geçerliği kalmamış olan geçici hükmün yeniden diriltilmesi anlamına gelmektedir ve şu yönlerden Anayasa ilkeleri ile çatışmaktadır:

Esas No:1967/27
Karar No:1968/49

a- Anayasa'nın 143. maddesinin üçüncü fıkrasında kurul üyelerinin görev süresinin dört yıl olduğu ve her iki yılda bir yarısının seçiminin yenileneceği ilkesi benimsenmiştir. Bu ilke gereğince üyelerin görev süresi, ancak dört yıl olabilecek, bundan daha çok veya daha az olamayacaktır; ancak ilk kurulda bu anayasal ilkelerin uygulanmasını sağlamanın doğurduğu zorunluk dolayısıyla geçici 2. madde konmuş ve bu hüküm o zamanlar uygulanmıştır. Bu gün ilk kuruluş dönemi geçmiş olduğu için, ortada seçilen üyelerin yarısının görev sürelerinin iki yıla indirilmesini zorunlu kılan hiç bir neden yoktur. Buna göre dört yıllık sürenin iki yıla indirilmesi hükmü, doğrudan doğruya Anayasa'nın 143. maddesine aykırı bulunmaktadır.

b- Söz konusu ikinci fıkra hükmü, kanunların geriye yürüyemeyeceği yollu hukuk ilkesini de çiğnemektedir ve böylelikle üyelerin kazanılmış haklarını hiçe saymaktadır. Gerçekten geçici hüküm ile ad çekmeye girecek olan üyelerin hepsi, yeni kanunun yürürlüğe girdiği 24/5/1967 den önce seçilen üyelere ve bundan dolayı Anayasa'nın 143. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca dört yıl görev yapmak hakkını kazanmışlardır: Oysa yeni kanun hükmünün yalnızca yürürlük tarihinden sonraki tarihlerde seçilecek kurul üyeleri için uygulanacak ve çelişmeye yer bırakmayacak bir biçimde konulması gerekirdi. Kazanılmış hakların çiğnenmesi sonucunu doğuran bir hüküm Anayasa'nın hukuk devleti ilkesine aykırı olur. Nitekim Anayasa Mahkemesi dahi 11/12/1964 günlü ve Esas 1963/138, Karar 1964/71 sayılı kararında bu ilkeyi benimsemiştir.

c- Söz konusu ikine! fıkra 45 sayılı Kanuna konulmuş olan geçici 2. madde hükmünün yeniden diriltilmesi niteliğinde olduğu için dahi yasa yapma tekniği bakımından yanlıştır.

ç- Geçici ikinci maddenin ilk şeklindekine benzemeyen şimdiki geçici 2. maddenin yazılışı, 1, sınıf hâkimlerce seçilen yedek üyenin ad çekme işlemine katılamıyacağı izlenimini uyandırmakta ve bu nedenle de Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bulunmaktadır".